Kitabu cha Danieli - Mia Moja na Themanini na Tano

Uungu Uliofanyika Mwili: Ukiri wa Kina wa Petro na Maana Zake

Jeff Pippenger
2024-04-15

Dema Petrûs bersiva pirsê Mesîhê derbarê wê yekê de ka şagirt dibêjin Mesîh kî ye, wî destnîşan kir ku Îsa Yê Rûnkirî bû, Mesîh, Mesîya. Wî her weha got ku Ew Kurê Xwedê bû.

> Yesu alipofika katika mipaka ya Kaisaria Filipi, aliwauliza wanafunzi wake, akisema, Watu hunena kuwa mimi Mwana wa Adamu ni nani? Wakasema, Wengine hunena ya kwamba wewe u Yohana Mbatizaji; wengine, Eliya; na wengine, Yeremia, au mmoja wa manabii. Akawaambia, Lakini ninyi mwaninena mimi kuwa ni nani? Simoni Petro akajibu, akasema, Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Yesu akajibu, akamwambia, Heri wewe, Simoni Bar-yona; kwa kuwa nyama na damu havikukufunulia haya, bali Baba yangu aliye mbinguni. Nami nakuambia ya kwamba wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu; wala malango ya kuzimu hayatashinda dhidi yake. Nami nitakupa funguo za ufalme wa mbinguni; na lo lote utakalolifunga duniani litakuwa limefungwa mbinguni; na lo lote utakalolifungua duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni. Mathayo 16:13–19.

Petro aracılığıyla Kutsal Ruh, yüz kırk dört binin anlaması gereken esas gerçeği ortaya koydu. Bunu Panium'da, yani Kayseriye Filipi'de yaptı. Panium, ejderhaya tapınmanın en kutsal mabet yeridir; çünkü Grek dünyayı temsil eder ve son günlerde dünya, ejderhanın yeryüzündeki temsilcisi olan Birleşmiş Milletler'dir. "Cehennemin kapıları", Grek keçi-tanrısı Pan'ın mabedinin adıdır. Bu mabet, Panium Pınarı'nı barındıran bir mağaranın önünde inşa edilmişti. Panium Pınarı, Mesih'in bir simgesi olan Ürdün Irmağı'nı besliyordu.

ناوی «ئوردن» واتای «دابەزەر» دەگەیەنێت، و ڕێگای خۆی لە ناوچە شاخاوییەکانی باکووری ئیسرائیل دەست پێدەکات، سەرچاوەی سەرەکیی خۆی لە کانییەکانی شاخی حەرمۆن وەردەگرێت، کە بەرزترین لووتکەی زنجیرە شاخەکانی حەرمۆنە، لەوێ کانییەک هەیە کە بە «دەروازەکانی دۆزەخ» ناودەبرێت. حەرمۆن واتای «پیرۆز» دەگەیەنێت و «ئوردن» واتای «دابەزین» دەگەیەنێت. ڕووباری ئوردن لە بەرزاییەکانی شاخی حەرمۆنەوە دەڕوات و بە نێو دۆڵی شکستی ئوردن دادەبەزێت، تا دواجار دەگاتە دەریای مردوو، کە نزمترین خاڵی سەر ڕووی زەوییە.

Yordani mto kulisya mazi, ganege mula mu hekalu lya Pani, na mu mwisho kufika pa hasi sana pa dunia, gagamba kushuka kule Mwana wa Nguluvi ateleka alipoondoka pa ng'anda ya utakatifu ya juu sana kushuka kuja pa "bahari ya wafu" ya dunia hii ya hasi sana. Kushuka kwa Kristo kutoka mbinguni hata kifo kya msalaba nako kugamba ya kwamba alijitwika mwili wa mwanadamu aliyeanguka; maana safari yakwe kutoka mbinguni hata msalabani ililisibwa ni mazi ganege mula

mu “milango ya jehanamu.”

Buumti irratti iddoo gadi aanaa ta’uu qofa utuu hin ta’in, Galaanni Du’aa bishaan irra caalaa soogiddaa dha, galaana irra yeroo sagalii caalaa soogiddaa qaba. Duuti Kiristoos fannoo irratti, kan Galaana Du’aatiin fakkeeffamee mul’atu, iddoo Inni kakuu Isaa namoota hedduudhaaf itti mirkaneesse dha.

> Na kila sadaka ya unga ya toleo lako utaitia chumvi; wala usiache chumvi ya agano la Mungu wako ikosekane katika sadaka yako ya unga; pamoja na matoleo yako yote utatoa chumvi. Walawi 2:3.

राष्ट्रेश्वर हर्मोनको पर्वतका मुहानहरूबाट बग्दै आएको यर्दन नदी गालीलको समुद्रबाट भएर जान्छ, जसलाई टिबेरियस ताल र किन्नेरेत ताल पनि भनिन्छ। गालीलको अर्थ “कब्जा” वा “मोडिने बिन्दु” हो। टिबेरियस अगस्टस कैसरपछिका रोमी शासकको नाम हो, र तालको आकारका कारण यसलाई किन्नेरेत भनिन्छ, जसको अर्थ “वीणा” वा “सारङ्गी” हो। मानवजातिका लागि मोडिने बिन्दु त्यो बेला आयो जब टिबेरियस कैसरले शासन गरिरहेको थियो र येशू क्रूसमा चढाइनुभयो, अनि स्वर्गका हरेक वीणा मौन भए। “नरकका ढोकाहरू” सँग सम्बन्धित यर्दन नदीको भौगोलिक साक्ष्य, अर्थात् ग्रीक देवता पानको मन्दिर, पवित्र आत्माको प्रेरणाद्वारा पत्रुसले घोषणा गरेको साक्ष्यतर्फ संकेत गर्दछ।

ئەوەی لە جەستەبوونی مەسیحدا ڕوویدا، یەکخستنی خودایەتی و مرۆڤایەتی بوو؛ کاتێک کوڕی خوداییەنی خودا خۆی لەشتی مرۆڤی لە خۆی کرد، وەک ئەوەی خودایەتی بە مرۆڤایەتی یەکخست، هەروەک لە ئاوەکانی سەرچاوەی پاندا نیشان دەدرێت کە ڕووباری ئوردون دەپارێزن. ئەوەی سەرچاوەی پان دەخوارد، شەونم، باران و بەفر بوون کە لەسەر چیاکانی حێرمۆن دەکەوتن؛ حێرمۆن نوێنەرایەتی چیای «پیرۆز» دەکات، کە ئۆرشەلیمی سەرەوەیە.

> Indirimbo y’Izamuka ya Dawidi. Dore, ni cyiza kandi biranezeza rwose ko abavandimwe babana hamwe mu bumwe! Ni nk’amavuta y’igiciro cyinshi yasutswe ku mutwe, akamanuka ku bwanwa, ari bwo bwanwa bwa Aroni; akamanuka akagera ku myenda ye ku nkengero zayo; nk’ikime cya Herumoni, kandi nk’ikime cyamanutse ku misozi ya Siyoni: kuko ari ho Uwiteka yategetse umugisha, ari wo bugingo bw’iteka ryose. Zaburi 133:1–3.

“ቅዱስ የሆነ ዕጣን” በአሮን ጢም ላይ ወርዶ የፈሰሰው፣ እርሱና ልጆቹ እንደ እግዚአብሔር ካህናት በሚቀቡበት ጊዜ የተጠቀሙበት ዘይት ነበር።

> Kandi oka gazu gāli, imbabazi iri ku gicaniro, n’amavuta yo kurobanura, ubiminjagirize kuri Aroni no ku myambaro ye, no ku bahungu be no ku myambaro y’abahungu be bari kumwe na we; ni bwo azegurirwa, we n’imyambaro ye, n’abahungu be, n’imyambaro y’abahungu be bari kumwe na we. Kuva 29:21.

Petro akĩarĩrĩirie wĩtĩkio wa arutwo othe, na ũguo agĩkĩra wĩtĩkio wa andũ ngiri igana rimwe na mirongo ĩna, arĩa marĩ gũthĩnjwo maguta ta ũthũri ũmwe wa athĩnjĩri-a-Ngai ũrĩ wa kũinagwo igũrũ ta mũrango wa bendera. “Mafuta” marĩa mathĩnjire Harũni, no marĩ o ta rũri rwa Gĩrĩ ya Herimoni, o na rũri rwa irĩma cia Zayuni. “Mafuta” na “rũri” nĩ ndũmĩrĩri ya ũhoro ũrĩa ũmenyithagia ũthĩnjwo wa Roho Mũtheru.

> Ndinunuja, ee zulu, nanjye nzavuga; kandi utege amatwi, wa si we, amagambo ava mu kanwa kanjye. Inyigisho zanjye zizamanuka nk'imvura, amagambo yanjye azatonyanga nk'ikime, nk'imvura yoroheje ku byatsi bitoshye, kandi nk'imvura nyinshi ku byatsi: kuko nzatangaza izina ry'Uwiteka; nimwambike ikuzo Imana yacu. Gutegeka kwa Kabiri 32:1–3.

"Umande" ni "fundisho" linaloanguka juu ya milima ya Sayuni, na ni "mafuta" ya kutiwa wakfu yanayowaunganisha wale mia moja arobaini na nne elfu, ambao ni makuhani wa Mungu katika siku za mwisho. Fundisho hutonea kama mvua, na hutiririka kama umande kwa sababu "linachapishwa". Linachapishwa kwa sababu mbingu na nchi zinapaswa kutega sikio na kuyasikia maneno ya kinywa Chake, kupitia ukuhani uliounganishwa ambao ni bendera wa kutangaza jumbe za Kilio cha Usiku wa Manane na Kilio Kikuu.

> Lutanga lwakuyongoka lwaoyo aleta makani mavintu lulemba mu mitala; lwaoyo amanyikizha mutende; lwaoyo aleta makani mavintu a vyavintu, lwaoyo amanyikizha lupulukilo; lwaoyo wamba kuli Zioni ati, Leza wenu alefuma! Balindami benu bakatamuna izwi; pamo neizwi limo bakayimba pamo; pantu bakamona meso ku meso, apo Yehova akabwezha nakabili Zioni. Tumbukani mu nsansa, yimbeni pamo, imwe maputo aa Yerusalemu: pantu Yehova walumbulula bantu bakwe, walubula Yerusalemu. Yehova walangulula ukuboko kwakwe ukukatulika ku meso aa vyalo vyonsi; kabili impelo zhyonsi zha pano nsi zhikamona lupulukilo lwa Leza wesu. Isaya 52:7–10.

Abalinzi b'amasiku y'imperuka, bagereranywa na Petero, batangaza agakiza n'amahoro, kandi bazaba umwe, kuko bazabona ibintu bahuje. Ibi bibaho igihe "Umwami agarura Siyoni." Ijambo ry'Igiheburayo ryahinduwemo ngo "agarura" risobanura "guhindura ikintu kikaba uko cyari kimeze mbere." Iyo Umwami ahinduye Siyoni ikaba uko yari imeze mbere, bisobanura ko Siyoni yari yarajyanywe mu bunyage, nk'uko bigereranywa no gutatanywa, kandi ibyo bihinduka iyo ubunyage burangiye.

> Nokuba BWANA asema hivi, Ya kwamba baada ya miaka sabini kutimia huko Babeli nitawajilia ninyi, nami nitalitimiza neno langu jema kwenu, kwa kuwafanya mrudi mahali hapa. Kwa maana nayajua mawazo ninayowawazia ninyi, asema BWANA, mawazo ya amani wala si ya mabaya, kuwapa ninyi mwisho mnaoutazamia. Ndipo mtaniita, nanyi mtaenda na kuniomba, nami nitawasikiliza. Nanyi mtanitafuta na kuniona, mtakaponitafuta kwa mioyo yenu yote. Nami nitaonekana kwenu, asema BWANA; nami nitaugeuza utumwa wenu, nami nitawakusanya kutoka mataifa yote, na kutoka mahali pote nilikowafukuzia, asema BWANA; nami nitawarudisha tena mpaka mahali pale nilipowachukulia mateka. Yeremia 29:10–14.

Ababoni bonke bavuga iby'iherezo ry'iminsi, kandi muri iyo minsi y'iherezo ubwoko Bwe buri mu bunyage buzahindurwa, kugira ngo hasohore ubuhamya bw'ubuhanuzi.

> Omutwe ogwajjira Yeremiya okuva eri Mukama, nga gwogera nti, Bw'ati bw'ayogera Mukama Katonda wa Isiraeri, ng'agamba nti, Weewandiikire ebigambo byonna bye nkugambye mu kitabo. Kubanga, laba, ennaku zijja, bw'ayogera Mukama, lwe ndizzawo obusibe bw'abantu bange Isiraeri ne Yuda, bw'ayogera Mukama: era ndibakomyawo mu nsi gye nawa bajjajjaabwe, era baligirya. Yeremiya 30:1–3.

Piştî sê û nîv rojan razanê, wekî ku Lazarus çar rojan razabû, û Daniel bîst û yek rojan şînî kir, Mîkael wan du şahidan, ku gelê wî yê rojên dawî ne, vejînin û wan dixe nav yekîtîyê û her weha bi peyamekî ku li seranserê cîhanê tê belavkirin wan tê rûnkirin. Ew peyam “şewata” Çiyayê Hermonê ye (çiyayê pîroz), ya ku kanîya Panê dixwarîne, ku paşê Awa Urdunê dixwarîne. Ew rûnkirina ku bi wê peyamê tê temamkirin, nûnertiya rûnkirina Îsayê dike, ya ku nîşan kir kengê Ew bû Mesîh, ya ku Petrûs destnîşan kir.

Petelo nangènga Kristus jẹ́ Ọmọ Ọlọ́run, ó ṣojú Kristus gẹ́gẹ́ bí Ọmọ Ọlọ́run àti Ọmọ ènìyàn pẹ̀lú, gẹ́gẹ́ bí a ti ṣàpẹẹrẹ rẹ̀ nípasẹ̀ omi “àwọn ẹnu-ọ̀nà ọ̀run-àpáàdì” tí ń bọ́ odò Jọdani lórí. Ìjẹ́wọ́ Petelo ni a mú jáde nípa ìmísí Ẹ̀mí Mímọ́, àti pé òtítọ́ náà—pé Jésù ni Kristus, Ẹni Àmìyàn, àti pé Òun jẹ́ Ọlọ́run àti ènìyàn papọ̀—ni Jésù tọ́ka sí gẹ́gẹ́ bí òtítọ́ tí yóò jẹ́ àkójú ogun sí àwọn ènìyàn Ọlọ́run ti ọjọ́ ìkẹyìn, àwọn tí Kristus ṣe ìlérí pé wọn yóò ṣẹ́gun; nítorí “àwọn ẹnu-ọ̀nà ọ̀run-àpáàdì” kì yóò borí òtítọ́ yìí.

Li gorî rastiyê, di 11ê Îlona 2001-an de, wekî ku Îsa di vaftîzbûna Xwe de hate meshkirin, mohrkirina sed û çil û çar hezaran dest pê kir, û di wê dîrokê de dê bêhêvîyek hebûya ku gelê Wî yê rojên dawî bikujta, heta ku Ew wan vejîne û dîlgirtina wan paşve vegerîne. Pêvajoya vejandinê yekgirtina gelê Wî di nav artêşekî mezin de dihewîne, ya ku wekî alayekê bilind tê kirin. Karê vejandin, paqijkirin, yekgirtin û bilindkirinê, piştî mirina li kolanan, di ayetên deh heta panzdeh ê beşa yazdehê ya Daniel de, her wiha di derbasbûnên din ên Kitêba Pîroz de jî, tê nîşandan. Lê di ayetên sêzdeh heta panzdeh de Mesîh careke din şagirtên Xwe anîne Qeyseriya Filîpî, Panium, û li wir mohra Xwedê ji bo her û her tê çapkirin.

Kinzikila tu padi twafwáya bule bwina bwa bya-cinyi ebi, twakonswa kumanya busokoloki bwa bulelèlà budi mu bujaadiki bwa Kaisesarea Filipi. Mu vèsi wa dikumi ne mwandamutekete wa nshapita wa dikumi ne mutanda wa Mateo, dina dya Simona Balyona dishintuludiibwa kuudi Petelo, cintu cidi cisimbolisha bantu dikama ne makumi ana ne bane ne nkama yimo, bule mudi bamane kumonayiibwa mu mukanda kampanda wa mu matuku a paalu. Busokoloki bwa mibelu bumane kutentekediibwa mu vèsi awu budi bukuulakaja Yesu bule Mulondanganyi wa Nambala wa Kukema, bwalu kî nganyi Petelo nkààyendela kumvwijiibwa bule ùdi wimanyika dikama ne makumi ana ne bane ne nkama yimo to, kadi Mateo 16:18 naye mmusimbolo wa mibelu wa “phi”.

“phi”와 관련된 수학을 다루기에 앞서, “phi”가 파니움 성읍의 두 이름 가운데 둘째 이름인 “Philippi”라는 단어의 한 부분임을 주목해야 한다. 18절은 예수께서 베드로에게 히브리어로 말씀하셨고, 그것이 그리스어로 기록되었으며, 후에 영어로 번역되었음을 밝혀 준다. 이 세 단계는 그리스도께서 자신의 말씀을 주관하심을 보여 준다. 그 단어를 번호가 매겨진 위치들을 곱하는 수학적 체계로 고찰하면, 베드로라는 이름이 십사만 사천과 같아짐이 드러나며, 이로써 예수께서 경이로운 수를 세시는 이이심이 강조된다. 바로 그 동일한 절에서, 곧 예수께서 자신이 자신의 교회를 세우시겠다고 선포하시는 그곳에서, 경이로운 수를 세시는 이는 번역 과정을 주관하셔서, 16장 18절에 나타난 진리가 “phi”의 수학적 상징을 나타내도록 하셨다.

> Ndakwambya kandi nti: Wewe uri Petero, kandi kuri iri buye nzokwubakako ishengero ryanje; kandi amarembo ya kuzimu ntazorinesha. Matayo 16:18.

Likandilo lyandi ka lya tungikile fela pa dilakanyo dyetu dyakuti Yesu ni Kilishitu, ne kuti Ali

Mwan’a Leza, lelo pe ne pa mpu no pa bundu kuti Ali Lizwi, ne Lizwi ni lyapanga ne kuhumina fyonse, kushilangapo ne mibalo, kalemberelo, ne milimo ya bantu.

> Mulinde nayetu twafwe kebana kimo, twapandikweti kale kulandana na kulomba kwa Aye ukeshalila fintu fyonsi ukulandana na mapange ya bufwayo bwakwe mwine. Efeso 1:11.

Phi, thường được biểu thị bằng chữ cái Hy Lạp φ (phi), là một hằng số toán học xấp xỉ bằng 1,618033988749895. Số này được biết đến như là tỷ lệ vàng hoặc tỷ lệ thần thánh. Đây là một “số vô tỉ”, nghĩa là nó không thể được biểu thị dưới dạng một phân số đơn giản, và biểu diễn thập phân của nó kéo dài vô hạn mà không lặp lại.

gali dhahabu ina sifa nyingi za ajabu na hujitokeza katika miktadha mbalimbali katika hisabati, sanaa, usanifu, maumbile, na nyanja nyinginezo. Mara nyingi hupatikana katika maumbo ya kijiometri, kama vile mstatili, pentagoni, na dodekahedra, ambapo uwiano wa upande mrefu kwa upande mfupi ni sawa na phi.

Mu by’ubuhanzi no mu bwubatsi, igipimo cya zahabu gitekerezwa ko gitanga urugero rwiza rushimisha amaso. Cyakoreshejwe n’abahanzi n’abubatsi mu mateka yose, uhereye ku mico ya kera kugeza mu gihe cya Renaissance no nyuma yaho, mu gutegura imiterere y’ibihangano, inyubako, n’ibikorwa by’ubuhanzi. Mu mibare, igipimo cya zahabu kigaragara mu nyungano zitandukanye z’imibare no mu ruhererekane, harimo urukurikirane rwa Fibonacci, aho buri hantu hagizwe n’igiteranyo cy’ibice bibiri bikibanziriza. Uko ibice by’urukurikirane rwa Fibonacci byiyongera, ni ko igipimo cy’ibice bikurikirana kigenda cyegera kuri phi.

Mu murongo wa 16:18, dusangamo phi y’imibare (1.618…). Yesu, ari we Mana “ukora byose nk’inama y’ubushake bwayo,” yagennye gushyira umukono we wo kuba Palmoni, wa Muberamyiza w’Umubare, cyangwa Umubarura w’Amabanga, mu bumenyi bw’ahantu h’ihanuzi hagaragaza urubuga rw’intambara y’itorero rye rirwanya amarembo y’ikuzimu mu minsi y’imperuka. Kuri urwo rubuga rw’intambara y’ihanuzi, binyuze ku kugenzura kwe kw’imibare, yagereranyije ibihumbi ijana na mirongo ine na bine n’“Petero”, wahinduriwe izina avanywe kuri “Simoni,” uwumva ubutumwa bw’inuma, agahindurirwa kuri “Petero”, bityo aranga ibihumbi ijana na mirongo ine na bine nk’ubwoko bwe bw’isezerano bwo mu minsi y’imperuka.

ئەو «تاشە»ی هەڵیبژارد بۆ ئەوەی کڵێساکەی لەسەر بنیات بنێت، ئەو تاشە بنەڕەتییە، بنەما و گۆشەبەردی سەرەکیی «حەوت جار»ی لەڤییان شەش و بیستە، چونکە هیچ بنیاتێکی ڕاست نییە کە مەسیح نەبێت. لە مەعمودییەتی مەسیحەوە، کاتێک شیمۆن پەیامی کۆترەکەی «بیست» هەتا خاچەکەی دەریای مردوو، بۆ هەزار و دوو سەد و شەست ڕۆژ، دوو جار لە هەر ڕۆژێکدا، قوربانیی بەیانی و ئێوارە هەبوو، جگە لە ڕۆژی کۆتاییی هەزار و دوو سەد و شەست ڕۆژەکە، چونکە لەو ڕۆژەدا، قوربانیی ئێوارە لە دەستی کاهین هەڵهات، و لەسەر خاچ مەسیح وەک پێشکەشکراوی دوو هەزار و پێنج سەد و بیستەم مرد.

> “Vyose ni hofu na machafuko. Kuhani yu karibu kumchinja mnyama wa dhabihu; lakini kisu chaanguka kutoka mkononi mwake usio na nguvu za hisia, naye mwana-kondoo aponyoka. Kielelezo kimekutana na uhalisi wake katika kifo cha Mwana wa Mungu. Dhabihu kuu imekwisha kutolewa. Njia ya kuingia Patakatifu pa Patakatifu imefunguliwa wazi. Njia mpya

> iliyo hai imeandaliwa kwa ajili ya wote. Tena haiwalazimu wanadamu wenye dhambi na huzuni kungoja kuja kwake kuhani mkuu.” The Desire of Ages, 757.

“lwala” lufwe akukula Icilonganino Cakwe ni lwalwa lwa ntendekelo ulo abakula baakenye, umubilo walwo ni “amakana yabili na basano ne myanda ibili na makumi yabili.” Mu vesi imo iya mfupi, Kristu ailanga Umwine nga ni Shikulu wa fyonse, kabili ilyo acita ifyo aliiminine no kulanda mu vesi ikumi na shitatu ukufika ku ikumi na fisano mu cipandwa ca ikumi na cimo ica Daniele.

> Nakandiya nakukwambila nze nti, oli Peetero, era ku lwazi luno lwe ndizimbako Ekkanisa yange; era emiryango gy’emagombe tegirigisinga. Matayo 16:18.

Tukwoleza kusoma kuno mu kigambo ekya kukondewa okudiile.

> “‘Yeevav hla phaw chyu a wa, a ni hte a phaw chyu ai hpe anhte ni ningnan hte anhte ni a sha ni matu htawmhpang e rai nga ai.’ Deuteronomy 29:29. Karai Kasang gaw mungkan hpawn ai amu hpe kaning rai sha hkumdan nga ai gaw, masha ni hpe galaw dan ai nnga ai; masha ni a hpaji ni hte Kasang Sang Ai Wa a hteevav ni hpe tam lu na nnga ai. Shi a hpawn chye ai atsam gaw, Shi a nga ai lam zawn sha hkumbyin na matu nnga ai.”

> "Kalunga wa tendekele kua luheto lua muinda lulemu lwa kusuluka pa buloba mu bya sayansi ne mu bya bukina; kadi padi bantu badimanyina bu banganguludi ba sayansi balandula pa myanda eyi ku dipona dia bumuntu nkayandi, nansha umwe te bakafika ku bipeta bia lubombo. Kudi mua kwikala kabuyi bua kusokangana kule ne biakadi Dîyi dia Kalunga dimanyishile, bu ne malongolodi etu kaavua alumbulushi ne bulelela bu dijinga mu Mifundu; kadi aba badi batshila Dîyi dia Kalunga, ne kubanga kushaangana mushindu wa kulongolola midimu Yende ya bufuki pa misingi ya sayansi, badi baya ne kusendama kabayi ne karti nansha kompasi pa mbu mulekela kumanyika. Mijilu minene menemene, bu kayidi kutungunudiibwa ne Dîyi dia Kalunga mu dilongesha diabu, idi yanyenga mu mimekesho yabu ya kulonda bulunda bua sayansi ne dibuulula. Bu Mufuki ne midimu Yende bidi kule menemene ne dipeta dia mushinga wabu, mu mushindu wa ne kabena mua kubyambulula ku mikenji ya bupange, badi batangila historia wa Bible bu wa kabuyi mua kweyemena. Aba badi ne mpata pa bweyemeni bua mikanda ya Dipungila Dikulukulu ne Dipungila Dipiapa, nebafikishibwe ku kutamba nansha lutete lukese, ne ku mpata ne buikalapo bua Kalunga; ne pashishe, bamane kujimija tshisimbu tshiabu, badi bashiyibwe bua kutukatuka pa mabwe a bushaale."

> “Bantu hawa wameupoteza ule urahisi wa imani. Yapasa kuwepo imani thabiti katika mamlaka ya kiungu ya Neno Takatifu la Mungu. Biblia haipaswi kupimwa kwa mawazo ya wanadamu kuhusu sayansi. Maarifa ya kibinadamu ni mwongozo usiotegemeka. Wenye shaka wanaoisoma Biblia kwa kusudi la kubishana wanaweza, kwa sababu ya ufahamu usio mkamilifu wa sayansi au wa ufunuo, kudai kuona mapingano kati ya hayo mawili; lakini yakieleweka kwa usahihi, yako katika upatano mkamilifu. Musa aliandika chini ya uongozi wa Roho wa Mungu, na nadharia sahihi ya jiolojia kamwe haitadai uvumbuzi ambao hauwezi kupatanishwa na kauli zake. Kweli yote, iwe katika maumbile au katika ufunuo, yanapatana

yenyewe katika udhihirisho wake wote.

“Mu kigambo cya Katonda haramu ebibuuzo bingi ebisituka, era ne bannassaayansi abasingayo obugavu tebayinza kubiddamu. Emitwe gino gireetebwa mu maaso gaffe okutulaga obungi bw’ebiriwo, ne mu bintu ebyabulijjo ebya bulamu bwa buli lunaku, ebirowoozo ebikomye, n’amagezi gaabyo gonna ge byenyumirizaamu, bye bitayinza na lumu okutegeera mu bujjuvu.

“Basi watu wa sayansi hufikiri kwamba wanaweza kuufahamu hekima ya Mungu, yale ambayo ameyatenda au anayoweza kutenda. Wazo hili limeenea sana kwamba Yeye amezuiliwa na sheria Zake mwenyewe. Watu ama hukana au hupuuza kuwako Kwake, au hufikiri kwamba wanaweza kueleza kila kitu, hata utendaji wa Roho Wake juu ya moyo wa mwanadamu; wala hawaliheshimu tena jina Lake wala kuuogopa uweza Wake. Hawaamini mambo ya kimbinguni yaliyo juu ya kawaida, kwa kuwa hawaelewi sheria za Mungu wala uweza Wake usio na kikomo wa kutimiza mapenzi Yake kupitia sheria hizo. Kama inavyotumiwa kwa kawaida, istilahi ‘sheria za asili’ hujumuisha yale ambayo wanadamu wameweza kugundua kuhusu sheria zinazoutawala ulimwengu wa kimwili; lakini ujuzi wao ni wenye mipaka kiasi gani, na ni kubwa kiasi gani nyanja ambayo ndani yake Muumba anaweza kutenda kwa kupatana na sheria Zake mwenyewe, ilhali bado likiwa jambo lisiloeleweka kabisa na viumbe wenye ukomo!”

“Bangi mingi balongesaka ete biloko ya mokili ezali na nguya ya bomoi—ete bizaleli mosusu epesamaka na biloko ya mokili, mpe na nsima etikalaka kosala na nzela ya nguya na yango moko oyo ezali kati na yango; mpe ete misala ya bozalisi esalemaka na boyokani na mibeko oyo etɛngamá, oyo Nzambe Ye moko akoki kutu kokɔta na kati na yango te. Oyo ezali siansi ya lokuta, mpe Liloba ya Nzambe endimisi yango te. Bozalisi ezali mosali ya Mozalisi na yango. Nzambe alongolaka mibeko na Ye te to mpe asalaka libanda na yango te, kasi azali ntango nyonso kosalela yango lokola bisaleli na Ye. Bozalisi ezali kotatola mayele moko, bozali moko, nguya moko oyo esalaka, oyo esalaka kati mpe na nzela ya mibeko na yango. Kati na bozalisi ezali na mosala ya seko ya Tata mpe ya Mwana. Klisto alobi ete, ‘Tata na Ngai azali kosala kino sik’oyo, mpe Ngai mpe nazali kosala.’ Yoane 5:17.”

वलैर्, निज्हेमियाहले अभिलेख गरेक़ो आफ्ना स्तुतिगानमा यसरी गाए: “तपाईं, केवल तपाईं नै एकमात्र परमप्रभु हुनुहुन्छ; तपाईंले आकाश, आकाशहरूको आकाश, तिनका सारा सेनासमेत, पृथ्वी र त्यसमा भएका सबै थोकहरू … बनाउनुभयो, अनि तपाईंले ती सबैलाई धारण गर्नुहुन्छ।” Nehemiah 9:6. यस संसारका सम्बन्धमा, परमेश्वरको सृष्टिकर्म पूरा भइसकेको छ। किनकि “संसारको जग बसालिँदादेखि ती कामहरू सिद्ध भइसकेका थिए।” Hebrews 4:3. तर उहाँको शक्ति अझै पनि उहाँका सृष्ट गरिएका वस्तुहरूलाई धारण गर्नमा क्रियाशील छ। एकपटक चलाइदिइएको कुनै यन्त्र आफ्नै अन्तर्निहित शक्तिले चलिरहन्छ, त्यसैले नाडी धड्कन्छ र सासपछि सास चलिरहन्छ—यस्तो होइन; बरु हरेक सास, हृदयको हरेक स्पन्दन, उहाँकै सर्वव्यापी हेरचाहको प्रमाण हो, जसमा “हामी जीवित रहन्छौं, चलायमान हुन्छौं, र हाम्रो अस्तित्व छ।” Acts 17:28. पृथ्वीले वर्षेनि आफ्ना फलदायी उपजहरू दिनु र सूर्यको वरिपरि आफ्नो गति निरन्तर राख्नु पनि कुनै अन्तर्निहित शक्तिका कारण होइन। परमेश्वरको हातले ग्रहहरूलाई अगुवाइ गर्नुहुन्छ र स्वर्गमण्डलमा तिनीहरूको नियमित गतिमा तिनीहरूलाई आफ्नो-आफ्नो स्थानमा कायम राख्नुहुन्छ। उहाँले “तिनीहरूको सेनालाई गनेर निकाल्नुहुन्छ; उहाँले तिनीहरू सबैलाई नाउँले बोलाउनुहुन्छ; उहाँको पराक्रमको महानताले गर्दा, किनकि उहाँ शक्तिमा प्रबल

हुनुहुन्छ, एउटा पनि नहट्दैन।” Isaiah 40:26. उहाँकै शक्तिद्वारा वनस्पति फस्टाउँछ, पातहरू पलाउँछन् र फूलहरू फुल्छन्। उहाँले “पहाडहरूमाथि घाँस उम्राउनुहुन्छ” (Psalm 147:8), र उहाँद्वारै उपत्यकाहरू उर्वर बनाइन्छन्। “वनका सबै पशुहरू … परमेश्वरबाट आफ्नो आहार खोज्छन्,” र सबै जीवित प्राणीहरू, सबभन्दा सानो कीराबाट मानिससम्म, प्रतिदिन उहाँको प्रबन्धकारी हेरचाहमा निर्भर छन्। भजनकारका सुन्दर शब्दहरूमा, “यी सबै तपाईंको प्रतीक्षा गर्छन्.... तपाईंले दिनुहुन्छ, र तिनीहरूले बटुल्छन्; तपाईंले आफ्नो हात खोल्नुहुन्छ, तिनीहरू असल वस्तुहरूले तृप्त हुन्छन्।” Psalm 104:20, 21, 27, 28. उहाँको वचनले तत्त्वहरूलाई नियन्त्रण गर्दछ; उहाँले आकाशलाई बादलहरूले ढाक्नुहुन्छ र पृथ्वीका लागि वर्षाको तयारी गर्नुहुन्छ। “उहाँले हिउँलाई ऊनझैँ दिनुहुन्छ; उहाँले तुसारोलाई खरानीझैँ छर्नुहुन्छ।” Psalm 147:16. “जब उहाँले आफ्नो स्वर उच्चारण गर्नुहुन्छ, तब आकाशहरूमा जलको बहुलता हुन्छ, र उहाँले पृथ्वीका छेउछाउबाट बाफलाई माथि उठाउनुहुन्छ; उहाँले वर्षासँग बिजुली बनाउनुहुन्छ, र आफ्नो भण्डारहरूबाट हावा निकाल्नुहुन्छ।” Jeremiah 10:13.

“Xwedê bingeha her tiştî ye. Hemû zanista rast bi karên Wî re ahengdar e; hemû perwerdehiya rast dibe ku mirovan ber bi guhdariya hukumdariya Wî ve bibe. Zanim a nû li ber çavên me ecêbîyên nû vedike; ew berz difire û kûrahiyên nû lêkolîn dike; lê ji lêkolînên xwe tiştek nayîne ku bi wehya Îlahî re nakok be. Nezanî dibe ku bi gazîkirina zanistê bixwaze nêrînên derewîn li ser Xwedê piştgirî bike, lê pirtûka xwezayê û Peyva nivîskî ronahiyê li ser hev didin. Bi vî awayî em têne rê kirin ku Afirîner biparêzin û bi baweriyekî hişyar bi Peyva Wî re bawer bin.” Patriarchs and Prophets, 113–115.